

Toespraak van de directeur-generaal Rijkswaterstaat, Michèle Blom, bij de opening van de tentoonstelling 'Waterbazen' op maandag 19 juni 2017 in de Grote of St.-Bavokerk te Haarlem.

Dames en heren,

Een bijeenkomst in een kerk heeft altijd al iets plechtigs. Het imposante praalgraf van mijn illustere voorgangers, versterkt dat gevoel nog eens.

Christiaan Brunings en Frederik Conrad: Zij waren meer dan alleen de oprichters van Rijkswaterstaat. Deze 'Waterbazen' stonden aan de basis van de 19^e eeuwse waterbeheersing van dit land.

In het buitenland wordt wel eens gezegd: God schiep de wereld, maar de Nederlanders schiepen hun eigen land. Door samen te werken hebben we dit land veroverd op het water. Brunings en Conrad hadden hierin een belangrijke rol. Zij maakten zich sterk voor een waterbestendig ingericht land met stevige waterkeringen.

Daarmee behoorden ze tot de grondleggers van ons land in deze tijd: De veiligste en meest welvarende rivierendelta ter wereld. En een land dat vermaard is om zijn grote waterexpertise en zijn robuuste waterkeringen. In 2013 riep de Internationale Federatie van Ingenieurs de Deltawerken zelfs uit tot 'het meest prestigieuze waterbouwproject ter wereld'. De jury roemde de innovatieve civiele techniek, de degelijkheid en duurzaamheid ervan.

Hoe imposant onze waterkeringen ook mogen zijn; we kunnen in dit land nooit op onze lauweren rusten. Het klimaat verandert. De zeespiegel stijgt. Het weer wordt grilliger en de risico's van nieuwe stormvloednemen toe.

Daarmee groeit onze kwetsbaarheid. Nederland is voor 60% overstroombaar. En juist in dat gebied wonen maar liefst 9 miljoen mensen. Een randstedelijk gebied waar ook Haarlem deel van uitmaakt.

'De dreiging is niet acuut, maar wel urgent', sprak Cees Veerman in 2008. 'Maar willen we Nederland tot in de verre toekomst waterveilig houden, dan moeten we wel nu beginnen.'

Gelukkig hebben we dat ook gedaan. In de afgelopen tien jaar is het nieuwe Deltaprogramma ontwikkeld. Een nieuw plan dat erop gericht ons land ook in de komende honderd jaar veilig en leefbaar te houden. Met nieuwe veiligheidsnormen voor onze waterkeringen. Maar ook met een nieuwe visie op het werken aan waterveiligheid.

Tenminste: 'nieuw' in deze tijd. Want deze nieuwe visie is gebaseerd op een vertrouwd Nederlands principe, namelijk: 'Samenwerking en samenhang'. Samen staan we voor de uitdaging ons land waterrobuust en klimaatbestendig in te richten. Net als 200 jaar geleden. Schouder aan schouder. Met de waterschappen, met provincies, gemeenten, bedrijven, kennisinstituten én burgers.

In maart 2014 prees de OESO in een rapport het Nederlandse waterbeleid. Het is efficiënt, doordacht en toekomstbestendig. Maar deze club constateerde ook iets anders: Nederlandse burgers kampen met een chronisch gebrek aan waterbewustzijn. We weten amper wat de risico's op overstromingen zijn en wat we moeten doen als het onverhoopt toch een keer misgaat in dit land.

Die 'wake-up-call' hebben de waterbeheerders van ons land inmiddels ter harte genomen. Het is tijd om Nederland weer waterbewust te maken. Bewust van het feit dat we nooit klaar zijn met het werken aan waterveiligheid. En bewust van de noodzaak om water weer toe te laten in onze leefomgeving. Door weer ruimte geven aan water in ons rivierengebied en in de grote steden. Maar het is ook hoog tijd en hard nodig dat we ons bewuster worden van de dreiging van het ons omringende water.

Het is, kortom, tijd dat we weer gaan kijken naar ons land door de ogen van de buitenlander. Dat doen we als waterbeheerders momenteel met verschillende manieren. Met campagnes als 'Ons water'. Met de website 'Overstroom ik'. En ook met excursies en open dagen tijdens de landelijke 'Week van ons Water.'

De expositie die we hier vandaag openen, draagt op een andere manier bij aan het waterbewustzijn van de burger.

Twaalf thema's verbinden verleden, heden en de toekomst van het waterbeheer. Dat levert een bijzonder en leerzaam beeld op. Met boeiende lessen en verhalen uit de geschiedenis. Samen voeden ze het besef dat we dit land alleen samen waterveilig en leefbaar kunnen en houden.

Lessen uit het verleden kunnen in een kwetsbaar land van levensbelang zijn voor de tijd die voor ons ligt.

De Chinezen hebben een uitdrukking die luidt: 'Als je niet weet waar je vandaan komt, weet je ook niet waar je naartoe gaat.' En op het monument van Cornelis Lely, op de Afsluitdijk staat het motto van de grote Waterbouwers: 'Een volk dat leeft, bouwt aan zijn toekomst.'

Dat motto geldt ook in deze tijd. We bouwen aan onze toekomst door weer te leren leven met water. Door samen te werken. En door ons land klimaatbestendig in te richten.

Precies zoals Brunings en Conrad dat deden in hún tijd: Twee iconen in de waterbeheersing van ons land. Zij krijgen met deze expositie de eer die ze verdienen. Hun namen en hun verdiensten worden hier verbonden aan het nieuwe waterbewustzijn van dit land, bij een nieuwe generatie.

Samenwerken aan bewustwording: Dat is ook wat de initiatiefnemers van deze expositie hebben gedaan. Het heeft een boeiende en leerzame tentoonstelling opgeleverd en een passend eerbetoon aan 'de Waterbazen van ons land'.

Ik vind het een eer om deze expositie straks te mogen openen. Een groot compliment en een bijzonder woord van dank gaat uit naar iedereen die hieraan heeft bijgedragen.

Ik dank u wel.